

LIKABEHANDLINGSPLAN

**- handlingsplan mot diskriminering och kränkande
behandling**

Sfi och Komvux

Läsåret 2017-2018

Inledning

Skolan skall enligt skollagen och diskrimineringslagen utarbeta årliga planer för hur man skall förebygga och arbeta med diskriminering (likabehandlingsplan) och kränkande behandling (årlig plan). På Folkuniversitetet sammanförs de två planerna till en. Planen benämns likabehandlingsplan. Vi har nolltolerans vad gäller diskriminering och kränkande behandling.

1 Vision

Folkuniversitetets vuxenutbildning är en skola

- där alla trivs, känner sig trygga, har inflytande och får en möjlighet att utvecklas och lyckas.
- där alla har lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning eller ålder.
- där ingen individ upplever sig diskriminerad eller kränkt.

2 Ansvarsfördelning

Utbildningsansvarig (UBA)

Det är UBAs ansvar att:

- se till att all personal och alla elever känner till att diskriminering och annan kränkande behandling inte är tillåten på skolan.
- se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja elevers lika rättigheter samt att motverka diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning samt annan kränkande behandling.
- årligen upprätta och utvärdera likabehandlingsplanen i samarbete med personal och elever.
- om skolan får kännedom om att diskriminering eller annan kränkande behandling förekommer, se till att utredning görs och att åtgärder vidtas.

UBA ska även:

- se till att verksamheten har ett gemensamt system för hur man dokumenterar, utreder och åtgärdar anmäld/upptäckt diskriminering och annan kränkande behandling.

Utbildningsledare (UL), lärare och annan skolpersonal

Det är ULs, lärarens och annan skolpersonals ansvar att:

- följa skolans likabehandlingsplan.
- ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som denne förmedlar genom sin undervisning.
- se till att åtgärder vidtas då diskriminering eller annan kränkande behandling misstänks/anmäls/upptäcks.
- dokumentera misstänkt/anmäld/upptäckt diskriminering och annan kränkande behandling och de åtgärder som vidtas.
- bevaka att utredda fall av diskriminering och annan kränkande behandling, där den enskilda läraren är berörd, följs upp.

Elever

Det är alla elevers gemensamma ansvar att:

– påtala diskriminering och annan kränkande behandling som förekommer på skolan.

Personer som skolans elever kan vända sig till för samtal, stöd & hjälp:

Utbildningsansvarig (UBA)

Elevteamet (ET)

I teamet ingår UBA, UL, specialpedagog och SYV. ET träffas varje månad och har det övergripande ansvaret för det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet vad det gäller likabehandling.

Delar av teamet träffar dessutom lärarna en gång i månaden genom medverkan på lärarmöten för att säkerhetsställa likvärdighet gällande elever

Likabehandlingsteamet (LBT)

På Folkuniversitetet finns från hösten 2016 en grupp med personal som arbetar aktivt och akut mot diskriminering och annan kränkande behandling. I gruppen ingår två utbildningsledare och två lärare. I augusti 2017 bestäms gruppens deltagare inestående läsår.

Likabehandlingsgruppen träffas en gång varannan månad för genomgång av läget på skolan och rapportering av eventuella fall av kränkningar eller trakasserier.

3 Skolans allmänna åtgärder

3.1 Utvärdering och upprättande av likabehandlingsplan

Mål

Skolan har en likabehandlingsplan som syftar till att förverkliga skolans vision.

Återkommande aktiviteter för att nå målet

- Likabehandlingsplanen utformas i samarbete med skolans personal och elever enligt följande. Ett utkast utarbetas av UBA. Detta utkast går igenom av ET och LBT. Vidare går planen till alla lärare genom lärarchecklista och därefter vidare till alla undervisningsgrupper. Likabehandlingsplan på lätt svenska finns som komplement på sfi.
- Utvärdering av arbetet mot diskriminering samt kränkande behandling sker i slutet av varje läsår då planen uppdateras. Elevteamet ansvarar för att detta blir utfört. Planen diskuteras utifrån dels resultat av enkäter under läsåret dels de ev. anmälningar av kränkande behandlingar som varit aktuella under året.
- Planen revideras inför kommande läsår med konkreta insatser som skolan ska genomföra under läsåret vad gäller; lärarnas fortbildning i de aktuella frågorna samt elevernas kunskaper och medvetenhet om likabehandlingsfrågor.

Utvärdering av förra läsårets likabehandlingsplan

Hösten 2016 sattes ett större fokus på likabehandlingsarbete. Alla medarbetare kände väl till planen och vilket stöd som fanns att få. Vi konstaterade att de allra flesta eleverna kände sig trygga på skolan och dessutom kände de flesta till likabehandlingsplanens övergripande drag.

UBA hade ett enstaka ärende att hantera. Detta rörde elev/lärare. Vi kan konstatera att skolans rutiner i samband med kränkningar och diskriminering fungerar.

Aktiviteter under läsåret för att nå målet

1. Uppdatering av lärarchecklista för att nå rutin snarare än "upp till varje lärare"

Vid varje kursstart eller vid lämpligt intervall pga kontinuerligt intag presenterar undervisande lärare planen och återkommer till den efter 5-10 veckor beroende på grupp och beräknad kurslängd. Då ser läraren också efter om den lättversion som ska finnas i alla klassrum är uppsatt och i gott skick. Om ej sätts den upp eller byts ut.

2. Införande av elevteam och likabehandlingsteam

För att få likabehandlingsfrågan prioriterad behövs en ordentlig likabehandlingsplan, grupper för utvecklingsarbete, personer med kunskap och befogenheter samt rutiner. Dessa ansvarar för att leda den årliga revisionen, att vara med på lärarmöten.

3. En plan för progressionssamtal där elevens tankar kring likabehandling utifrån ett individperspektiv ska lyftas

Alla elever tillfrågas utöver sitt kunskapsinriktade läge om hur de trivs och mår och vad i detta som kan relateras till likabehandlingsfrågor.

Förväntad effekt

Tydligare rutiner för lärare för att synliggöra likabehandlingsarbetet. ET och LBT ger fora för arbetet med likabehandling och första steget är att vi har en organisation. Det finns en dokumentation i form av plan och det finns grupper som ska ha ett utökat ansvar för arbetet.

Tidpunkt

Hösten 2017.

Ansvar

UBA tillsammans med UL.

3.2 Information om Likabehandlingsplanen och dess innehåll

Mål

Likabehandlingsplanen ska vara känd på skolan och så lättillgänglig att den går att använda i de situationer i vardagen då den behövs. Det ska finnas arbetsgrupper och revisionsarbete ska vara planerat.

Nulägesbeskrivning

Alla anställda och de flesta elever vet att det finns en likabehandlingsplan. De som verkligen är bekanta med innehållet i likabehandlingsplanen och handlingsplanerna i denna är skolledningen.

Återkommande aktiviteter för att nå målet

- Likabehandlingsplanens mål och visioner samt skolans policy presenteras för nya elever och personal. Planen finns även på Schoolsoft och skolans hemsida.
- Lärarna följer upp att likabehandlingsplanen är känd och efterlevs och samtalar med eleverna om deras uppfattning. Elevernas synpunkter lämnas till skolledningen som tillsammans som underlag för skolans fortsatta arbete med att förebygga kränkande behandling.

Aktiviteter under året för att nå målet

- Återigen finns det skäl att upprepa förra årets aktivitet: Fokusera på att få planen känd.

Förväntad effekt

I kombination med den presentation av likabehandlingsplanen och LBT som genomförs varje kursstart eller annat lämpligt intervall kommer medvetandegraden bland eleverna att höjas.

Tidpunkt

I februari 2018.

Ansvar

LBT och skolledningen.

3.3 Kartläggning/upsikt/upptäckt

Mål

Elever på skolan ska känna sig trygga i förvisningen om att lärare och annan personal är måna om att kränkningar och diskriminerande handlingar blir kända av personalen, och att kännedom leder till snabb åtgärd.

Nulägesbeskrivning

En enkät har genomförts men svarsfrekvensen har varit låg och resultatet har inte systematiskt återkopplats till eleverna. Våra goda relationer till eleverna bidrar till att lärare, LBT, ET eller skolledning får information när kränkningar har inträffat. Det är

dock osäkert i hur hög grad kränkningar kommer upp till ytan. Vad vi behöver nå fram till är en visshet om att vi får kännedom om vad som händer på skolan.

Återkommande aktiviteter för att nå målet

- Gruppsamtal
- Progressionssamtal med sociala frågor
- Elevteamets möten för att sortera inkommen information, samt samspelet med lärargruppen
- Likabehandlingsteamets återkommande möten
- Genomförande av enkät (kan variera beroende på kommun och vad vi själva behöver komplettera med)
- Återkoppla resultat av elevenkät.

Aktiviteter under läsåret för att nå målet

- De fora som progressionssamtalen utgör bör delvis utnyttjas till att pejla läget i grupperna och till samtal kring hur stämning och attityder kan utvecklas i positiv riktning.
- Bearbetning av elevenkäter i LBT och på lärarmöten.
- Information om enkätresultat i alla elevgrupper, oavsett om det är befintliga elevers resultat eller tidigare grupper.

Förväntad effekt

I och med att en alternativ kanal till LBT öppnas så hoppas vi göra skyddsnetet tätare och säkrare, samt förebygga incidenter och främja ett gott klimat i klasser och grupper. Enskilda individer har möjlighet att komma till tals i samtal med läraren och det är läraren som initierar. Eleverna får återkoppling och det är viktigare än att man får återkoppling på just sin egen grupps resultat. Vi tror att variationerna är små nog att inte hindra denna metod.

Tidpunkt

Detta började göras redan under förra läsåret men regelbundenhet och medvetenhet i arbetet är viktigt att bygga in.

Ansvar

Lärarna med skolledningens stöd.

3.4 Förebygga/Främja

Mål

Vi har goda relationer inom personalgruppen och mellan personal och elever. Verksamheten i sig själv och specifika inslag i densamma utvecklar det positiva klimatet. Många känner sig delaktiga i skapandet av verksamheten. Vi vill att alla ska känna inflytande och trivsel.

Nulägesbeskrivning

Ett kännetecken för personalgruppen är den goda förmågan att bygga relationer som genomsyrar all verksamhet på Folkuniversitetet. Många elever lyfter fram möjligheten att påverka och personalens tillgänglighet och vilja att lyssna på elevernas synpunkter. Av vital betydelse är att personalen känner på samma sätt gentemot ledningen.

Det stora engagemanget hos både elever och personal är mycket positivt men gör också att ambitionsnivån skruvas upp vilket gör att stress är en vanligt förekommande känsla på skolan.

Återkommande aktiviteter

- UL finns tillgänglig när nya elever börjar. Eleverna vet vem denne är och att man kan kontakta.
- Progressionssamtalen har ett socialt inslag.

Aktiviteter under läsåret för att nå målet

1. Vilken rollfördelning ska gälla i den nya organisationen? Lärarna träffar alla elever och har en god överblick över det generella läget på skolan samt ingår i LBT. De får härigenom en nyckelroll i likabehandlingsarbetet men samarbetet med i första hand lärarna, men även med EHT är en avgörande framgångsfaktor. Hur kan detta samarbete, med avseende på likabehandling, utvecklas?

Förväntad effekt

En ökad upplevelse av trygghet i arbetet vilket i sin tur gör att medarbetarnas agerande blir lugnare även i situationer med upprörda elever och/eller vårdnadshavare.

Tidpunkt

Diskussioner kring detta startade redan förra läsåret och fortsätter i flera forum under läsåret 2017-18

Ansvar

Skolledningen

4 Skolans rutiner i samband med kränkningar m m:

Det är elevens subjektiva upplevelse som avgör om beteendet eller handlingen är oönskad eller kränkande. Om sexuella trakasserier eller trakasserier på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller annan kränkande behandling, upptäcks eller anmäls ska likabehandlingsplanens rutiner och ansvarsfördelning tillämpas.

4.1 Ansvar

Den som får kännedom om att en elev upplever sig ha blivit kränkt ska först lyssna på eleven som tar kontakt. Denne ska alltid dokumentera och sedan kontakta lärare som i sin tur kontaktar likabehandlingsteamet på skolan. Lärare tillsammans med likabehandlingsteamet samverkar kring fortsatt handhavande av ärendet och avgör om anmälan till polis ska göras. Observera att det finns tillfällen då skolan har anmälningsplikt. Polis och socialtjänst kan också rådfrågas i ärenden utan att anmälan behöver göras.

UBA ska löpande informeras om det aktuella ärendets handläggning. UBA informerar Regionchefen om ärendet.

UBA ansvarar för att ett program för åtgärd upprättas i samband med att en elev upplever sig kränkt.

4.2 Utredning

Likabehandlingsteamet tillsammans med lärare ansvarar för utredning. Utredningen skall vara allsidig och syfta till att få reda på kränkningens karaktär och ska sedan ligga till grund för vilka åtgärder som ska vidtas. Utredningen ska kännetecknas av hänsyn till den utsatte och övriga inblandade. En upplevd kränkning är inte en konflikt. Medling görs endast på begäran av den som upplever sig kränkt. Skolan tar alltid hänsyn till den utsattes upplevelse av kränkningen.

Exempel på frågor vid utredningen:

Vad har hänt? Hur ofta har det skett? Hur länge har det pågått? Var? Vilka är de inblandade? Hur upplever eleven det och vad har eleven för önskemål?

Den/de som utpekats ha kränkt

Den/de som utpekats ha kränkt ska höras på deras version.

När personal misstänks ha kränkt elever ska UBA alltid ansvara för utredningen. Samma rutiner gäller för personal som för elever. De som håller i samtalet ska förhålla sig neutrala och basera samtalet på fakta. Samtalets syfte är att undersöka vad som hänt och att tillsammans hitta en lösning. Kränkningarna måste omedelbart upphöra. Två representanter från likabehandlingsteamet ska närvara vid samtalet, en leder samtalet och den andra antecknar. Information ges om att ett uppföljningssamtal kommer att genomföras.

4.3 Åtgärder

Konkreta åtgärder utformas i ett individuellt åtgärdsprogram av UBA i samråd med lärare, likabehandlingsteamet, eleven som upplever sig kränkt och den/de som misstänks ha kränkt. Åtgärder ska spegla kränkningens karaktär och omfattning. Målet med åtgärderna är att en trygg situation ska skapas. I första hand vidtas åtgärder redan i de inledande samtalen genom dialog - medlingssamtal. Åtgärderna ska avhjälpa akuta situationer samt ge långsiktiga lösningar.

Plan för åtgärder utgår från nuvarande situation, målsituation och vilka åtgärder som behöver vidtas för att nå målet, samt tidsplan för uppföljning. Både akuta och långsiktiga åtgärder ska ingå i programmet och skall även beskriva vilka kommunikationsrutiner som ska gälla mellan elev, vårdnadshavare, lärare, rektor och annan skolpersonal.

Vid grova brott, som misshandel och sexuella övergrepp, ska UBA alltid kontakta kommunal rektor och avväga avstängning

4.4 Uppföljning och utvärdering

Varje enskilt fall ska följas upp. Det är viktigt att alla inblandade får komma till tals i uppföljningen. Uppföljningen inleds med ett samtal med den som varit utsatt.

Uppföljningen bör göras inom rimlig tid, och innehålla utvärdering av utredningen, åtgärderna och dokumentationen: Vad gjorde skolan bra, vad kunde göras bättre och nådde skolan målet med de vidtagna åtgärderna? Det är också viktigt att diskutera om händelsen ingår i ett mönster på skolan. I så fall måste skolan upprätta en handlingsplan för att ta tag i problemet i stort. Det kan också leda till att likabehandlingsplanen behöver omarbetas.

Stäm av med de inblandade när de vill att man ska återkoppla. Vilka förväntningar finns och vad är lämpligt? Avstämning bör ske löpande och anpassas till kränkningens omfattning, oavsett om kränkningen varit stor eller liten och situationen börjar lägga sig och åtgärderna kan avta. Varje gång något inträffat ska åtgärderna ha ett tydligt avslut så att alla parter är införstådda. Skolan bör ha ett avslut innan varje terminsslut.

När man har haft en uppföljning och åtgärderna avslutas är det viktigt att den utsatte känner sig så trygg att personen vet vart den ska vända sig om något händer igen. Om eleven byter skola ska eleven till exempel få veta vem man kan vända sig till på den nya skolan om något händer. När åtgärderna "inte behövs längre" kan kuratorn på skolan fungera som ett samtalsstöd för eleven.

4.5 Dokumentation

Varje misstanke om kränkning ska dokumenteras. Varje utredning om misstänkta kränkningar ska dokumenteras. Varje åtgärd mot kränkningar ska dokumenteras. Uppföljningen av varje fall ska dokumenteras.

Plan för åtgärd

UBA är ansvarig för att plan för åtgärd upprättas samt för förvaringen. Originalen skall alltid finnas hos UBA där det ska vara förvarat så att ingen obehörig har tillgång till det. De som behöver ha en kopia av det ska ha och det kan t ex vara lärare. Plan för åtgärd hanteras likställt med sekretess eftersom det berör enskild elevs personliga förhållanden. Åtgärdsprogrammet ska förvaras så att ingen obehörig kan ta del av det utan den enskildes (elevens) medgivande.

Kontakt

Regionchef
Michaela Zankl
Tel: 08-7894111
e-post: michaela.zankl@folkuniversitetet.se

Utbildningsansvarig Vux5 Nacka Komvux och sfi
Michaela Zankl
Tel: 0701-694111
e-post: michaela.zankl@folkuniversitetet.se

Utbildningsledare sfi och utbildningsansvarig Huddinge sfi
Charlotte Andersson
08-7894123
e-post: charlotte.andersson@folkuniversitetet.se

Utbildningsledare/verksamhetsledare Komvux och rektor Norrort
Anna Cannier
08-7894174
e-post: anna.cannier@folkuniversitetet.se

Bilaga 1

Definitioner

Diskrimineringsgrund:

En diskrimineringsgrund är en del av din person som är skyddad av svenska lagar mot diskriminering. Det betyder att det är förbjudet enligt lag att behandla någon sämre än någon annan på grund av en diskrimineringsgrund. I lagarna står i vilka situationer som detta är förbjudet. Exempelvis är det diskriminering om en affär behandlar en kvinna sämre än män som vill handla, men om X inte vill umgås med Y på sin fritid så är det inte diskriminering.

Kön:

Att någon är kvinna eller man.

Könsöverskridande identitet eller uttryck:

Att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Etnisk tillhörighet:

Att någon tillhör en grupp av personer som har samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg.

Religion eller annan trosuppfattning:

Med trosuppfattning avses olika religiösa uppfattningar, som har grunder som är jämförbara med religion, till exempel buddism och ateism.

Funktionsnedsättning:

Varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Sexuell läggning:

Homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning. Det vill säga om du blir kär i personer av båda kön, av motsatt kön eller av samma kön som dig själv.

Ålder:

Att ha uppnått en viss levnadslängd.

Trakasserier:

Ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet, och som

1. har samband med

- etnisk tillhörighet (etniska trakasserier),
- religion eller annan trosuppfattning (trakasserier på grund av religion eller annan trosuppfattning),
- sexuell läggning (trakasserier på grund av sexuell läggning),
- funktionsnedsättning (trakasserier på grund av funktionsnedsättning),
- kön (trakasserier på grund av kön), eller

- är av sexuell natur (sexuella trakasserier),
- annan kränkande behandling: ett uppträdande som annars kränker ett barns eller en elevs värdighet, ex mobbning.

Mobbning:

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

Rasism:

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

Främlingsfientlighet:

Rädsla, stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

Homofobi:

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- och bisexualitet och homo- eller bisexuella personer.

Direkt diskriminering:

Huvudmannen för verksamheten, rektorn eller någon med motsvarande ledningsfunktion eller annan personal får inte missgynna ett barn eller en elev genom att behandla barnet eller eleven sämre än denne företrädare för verksamheten behandlar, har behandlat eller skulle ha behandlat något annat barn eller någon annan elev i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning.

Indirekt diskriminering:

Huvudmannen för verksamheten, rektorn eller någon med motsvarande ledningsfunktion eller annan personal får inte missgynna ett barn eller en elev genom att tillämpa en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som i praktiken särskilt missgynnar barn eller elever med visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller visst funktionsnedsättning. Detta gäller dock inte om bestämmelsen, kriteriet eller förfaringsättet kan motiveras av ett berättigat mål och medlen är lämpliga och nödvändiga för att uppnå målet.

Förbud mot trakasserier:

Huvudmannen för verksamheten, rektorn eller någon med motsvarande ledningsfunktion eller annan personal får inte utsätta ett barn eller en elev för trakasserier.

Förbud mot repressalier:

Huvudmannen för verksamheten, rektorn eller någon med motsvarande ledningsfunktion eller annan personal får inte utsätta ett barn eller en elev för repressalier på grund av att barnet eller eleven har anmält eller påtalat att någon i

verksamheten handlat i strid med denna lag eller på grund av att barnet eller eleven har medverkat i en utredning enligt denna lag.

Bilaga 2

Bestämmelser som likabehandlingsplanen utgår från

Diskrimineringslagen

Den 1 januari 2009 trädde en ny diskrimineringslag - Diskrimineringslag (2008:567) - i kraft. Tidigare var den svenska lagstiftningen mot diskriminering uppdelad på flera lagar och skyddet mot diskriminering var olika långtgående beroende på vilken diskrimineringsgrund det handlade om. I och med den nya diskrimineringslagen slogs de tidigare lagarna ihop till en enda lag. Två nya diskrimineringsgrunder infördes också: ålder och könsöverskridande identitet eller uttryck. Därmed har diskrimineringslagstiftningen i Sverige sammanförts till en lag, med syftet att den ska vara mera enhetlig och lättöverskådlig.

Upphörande av lag

Barn och elevskyddslagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande

behandling av barn och elever upphörde att gälla den 1 januari 2009. Skyddet för barn och elever flyttades till två andra lagar, en ny paragraf i skollagen, § (14 a:8) samt till diskrimineringslagen.

Likabehandlingsplan

Enligt den nya diskrimineringslagen skall utbildningsanordnaren/huvudmannen varje år

upprätta en plan (likabehandlingsplan) med en översikt över de åtgärder som behövs för att dels främja lika rättigheter och möjligheter för de barn, elever eller studenter som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning, dels förebygga och förhindra trakasserier. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som utbildningsanordnaren avser att påbörja eller genomföra under det kommande året.

Kränkande behandling

Den nya diskrimineringslagen innefattar inte begreppet "kränkande behandling".

Kränkande behandling kan innefatta mer än diskriminering som t.ex. mobbning och trakasserier. Förbud mot kränkande behandling flyttades i samband med att barn och elevskyddslagen upphörde att gälla över till en ny paragraf i skollagen, § 14 a:8.

Skollagen

Enligt skollagen § (14 a:8) skall utbildningssamordnaren/huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan (årlig plan) med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året.

Andra styrdokument som skolans likabehandlingsplan grundar sig på:

FN:s konvention om barnets rättigheter.

Barnkonventionen sätter barnperspektivet och rätten till likabehandling i fokus. Konventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid skall komma i främsta rummet. Den talar om rätten till liv och utveckling, om barns rätt till inflytande och att få göra sin röst hörd. Barnet skall, enligt artikel 36, skyddas mot alla former av utnyttjande som kan skada barnet i något avseende. I artikel 19 klargörs att staten har en skyldighet att skydda barn mot alla former av fysiska, psykiska och sexuella övergrepp och andra former av skada och vanvård som kan förekomma.

Skolans författningar

Av 1 kap 2§ skollagen framgår att:

”Verksamheten i skolan skall utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar inom skolan skall främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö. Särskilt skall den som verkar inom skolan ...aktivt motverka alla former av kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden.”

Socialtjänstlagen

Verksamheter som berör barn och ungdom är skyldiga att göra anmälan till socialtjänsten

enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453). Enligt denna bestämmelse är både skolmyndigheten och alla anställda hos myndigheten, dvs. personal i förskoleverksamhet,

skolbarnsomsorg och skola, skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”. Detta gäller även dem som är verksamma inom fristående skolor.

Oavsett sekretess har verksamheter som berör barn och ungdom anmälningsskyldighet. Skyldigheten att anmäla är ovillkorlig och får inte bli föremål för överväganden av den anmälningsskyldige själv. Att få kännedom om något som kan innebära att socialtjänsten behöver ingripa betyder inte att detta skall vara klarlagt. Även svårbedömda och obestyrkta uppgifter skall anmälas om de tyder på att ett barn kan vara i behov av hjälp och stöd från socialtjänstens sida. I socialstyrelsens allmänna råd om anmälan om missförhållanden enligt 14 kap.1 § socialtjänstlagen (SOSFS 2003:16) och handbok, Anmälningsskyldighet om missförhållanden som rör barn, finns stöd för tillämpningen av socialtjänstlagens bestämmelser om anmälningsskyldighet.

Brottsbalken

Strafflagarna i brottsbalken gäller även skolan. Det finns dock ingen laglig skyldighet att göra en polisanmälan. En polisanmälan ersätter inte anmälningsskyldigheten enligt socialtjänstlagen. I brottsbalken finns inte mobbning eller kränkande behandling som särskilda begrepp eller brottsrubricering. Men mobbning och även andra kränkningar utgör inte sällan även brott enligt brottsbalken, till exempel:

- Misshandel
- Olaga hot
- Olaga tvång
- Ofredande
- Trakasserier

- Förtal/Förolämpning
- Sexuellt ofredande
- Hets mot folkgrupp

Om motivet har varit att kränka en person eller grupp personer på grund av t.ex. hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse eller sexuell läggning ses detta som en försvårande omständighet.

I brottsbalken finns också bestämmelser om hets mot folkgrupp. Hets mot folkgrupp innebär att uttalande eller annat meddelande görs offentligt och hotar eller uttrycker missaktning för en folkgrupp med anspelning på ras, hudfärg, nationalitet eller etniskt ursprung, trosbekännelse eller sexuell läggning. Brottet kan ge fängelse eller böter. Att bära rasistiska märken eller symboler kan vara hets mot folkgrupp. Bedömningar av vad som är hets mot folkgrupp i ett enskilt fall kan inte göras av skolan, utan måste polisanmälas och prövas av åklagare eller domstol.